

Поняття «національності»
та «рідної мови»
в пострадянській Україні

Володимир Кулик

Інститут політичних і етнонаціональних
досліджень НАНУ

Український науковий інститут Гарвардського ун-ту

Meanings of nationality: ethnic and linguistic groups (%; 2012)

Define my nationality by:	All	Ethn. Ukr.	Ethn. Rus.	Ukr- phones	Rus- phones
Nationality of my parents (or one of my parents)	75.8	75.0	78.3	80.7	72.4
Country I live in	15.7	19.6	2.9	15.0	13.8
Language I speak	4.4	2.4	12.1	1.0	8.3
My attitude toward this nationality	2.8	2.0	4.9	2.5	3.4

Meanings of nationality: age cohorts (%; 2012)

Define my nationality by:	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
Nationality of my parents (or one of the parents)	71.7	71.5	76.9	80.6	77.2	81.4
Country I live in	19.1	16.0	15.3	12.2	16.0	13.2
Language I speak	4.7	7.4	3.6	2.9	4.1	2.3
My attitude toward this nationality	2.9	3.4	2.8	3.6	2.0	1.9

Meaning of the native language: ethnic and linguistic groups (%; 2012)

This is language:	All	Ethn. Ukr.	Ethn. Rus.	Ukr- phones	Rus- phones
of my parents	67.8	69.1	62.0	80.4	58.2
of my nationality	28.3	30.4	21.3	38.8	16.6
of my country	25.2	29.5	9.5	35.9	12.0
which I think in	17.8	14.6	27.1	13.9	27.2
which I normally use	25.9	24.3	30.5	16.5	35.7
which I know best	11.8	10.1	15.8	7.0	19.2
which I love most	7.1	7.2	6.6	8.1	6.6
which I first learned	15.7	14.7	18.2	10.9	19.4

Meanings of native language: age cohorts (%; 2012)

This is language:	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
of my parents/	69.4	60.5	68.9	69.7	69.6	68.8
of my nationality	31.5	30.3	27.4	22.8	24.4	30.7
of my country	29.3	25.1	23.8	21.4	24.3	25.3
which I think in	18.2	21.5	17.9	17.7	16.2	13.3
which I normally use	24.6	28.8	26.1	26.3	28.1	20.6
which I know best	13.5	13.6	12.0	12.8	8.5	8.2
which I love most	10.2	5.6	6.2	5.3	8.4	5.8
which I first learned	13.1	17.2	16.7	18.4	13.5	16.0

Meanings of native language (2006)

ЛЬВІВ 18-30

М. Що ви вкладаєте в поняття "рідна мова"? Що це таке? Чи ідентичні для вас поняття рідна мова і мова спілкування?

№ 5. Ні, це зовсім різне. Якщо, наприклад, можна спілкуватися різними мовами, але треба знати свою і рідну мову - це головне. Це якщо ти на Батьківщині, ти маєш розмовляти тільки бажано нею, це твоя рідна мова.

№ 7. Давайте розберемось спочатку в походженні: рідна мова - значить мова роду.

№ 2. Батьків наших, так.

№ 9. Сім'ї.

№ 9. Рідну мову можна розуміти по-різному, якщо, наприклад, рахувати, наприклад, тих самих: тато - росіянин, мама - українка, я вдома розмовляю з татом на російській мові, а з мамою на українській, але... .. Але так я вважаю своєю рідною мовою українську, тому що я тут живу в Україні і для мене рідна мова українська.

Meanings of native language (2006)

ЛУЦЬК 32-43

№ 4. Так, як зов души. Це якщо по-російськи сказати.

№ 8. Це мова, якою дитина спілкувалася від народження.

№ 2. З батьками.

№ 8. Так.

№ 4. Це мова, якою дитина спілкувалася від народження.

№ 2. Да, у мене так два языка. Отец русский, сибиряк, а мать отсюда, с Волини

ЛЬВІВ 30-40

№ 4. Рідна мова - це та мова, яка з дитинства прищеплюється, відповідно, і батьками, і навколишнім середовищем, тобто, коли ти думаєш на тій мові, значить, вона для тебе рідна

№ 2. Рідна мова, то є рідна мова, своя, більш ніякої нема.

№ 9. Для корінних львів'ян три рідних мови: російська, українська, польська.

Meanings of native language (2006)

КИЇВ 18-30

№ 3. Родной - это на котором тебе удобно говорить, который ты слышал с детства.

№ 5. С детства на котором.

№ 4. Учили говорить.

№ 1. Можно сказать, не говорить, а думать.

№ 4. Который думаешь, который ближе к твоей душе, я бы сказала.

№ 2. Вы знаете, я поддерживаю, что скорее язык, который ближе к душе и, который, скажем, если в России слышишь везде русский язык, то это не значит, что он родной. А наоборот, услышишь где-то украинский, думаешь: "Услышал рідну мову".

№ 5. Звучит приятнее.

№ 2. Почему мы говорим на русском, потому что мы очень долгое время прожили еще когда Украина входила в состав России.

№ 1. И школы.

№ 2. Да. И если наши дети и внуки будут говорить уже на украинском, я, допустим, буду учить.

Meanings of native language (2006)

ДОНЕЦЬК 31-45

№ 3. Опять-таки, в первую очередь, на котором думаешь, мыслишь, говоришь.

№ 6. Я думаю, что не только на котором думаешь, а тот, наверное, который был получен в течение первых лет жизни, на котором общались родители, и который был получен в течение первых лет.

№ 4. Мені простіше про це казати. Чому? Тому що я виріс в українському селі, тому що поряд зі мною прабабуся моя розмовляла українською мовою. ... Батьки. ... Діди мої, це мова моїх пращурів, між іншим

№ 8. Однозначно, то, на каком языке ты разговариваешь сам с собой, что-то ж думаешь, это является русским языком, вернее, родным языком.

№ 2. На том языке, на котором мне легче изъясняться и легче понимать. На данный момент сейчас русский.

№ 1. Это язык родителей, да. И точно так же я хочу своим детям украинский язык, уважение к нему, пускай они не будут на нем общаться в повседневной жизни, они будут, может быть, точно так же на русском языке общаться и все предпосылки пока что, к сожалению, только к этому. Но это родной язык исторически, так сказать.